

Praktični priručnik za zaštitu pronalaska u Crnoj Gori

TVOJ PUT DO PATENTA

Vodič za istraživače, startapove, kompanije,
timove i pojedince inovatore

Pronalazak → Patent → Prednost + Vrijednost

IMPRESUM

Naziv publikacije:

TVOJ PUT DO PATENTA

Praktični priručnik za zaštitu pronalaska u Crnoj Gori

*Vodič za istraživače, startapove, kompanije, timove
i pojedince inovatore*

Autor:

dr Srna Sudar

Koautor:

mr Radivoje Drobnjak

Izdavač:

Naučno-tehnološki park Crne Gore

Direktorica: mr Valentina Radulović

Stručni doprinos i

institucionalna podrška:

Kancelarija za transfer tehnologija

Direktorica:

dr Srna Sudar

Godina izdanja:

2026.

Mjesto izdanja:

Podgorica, Crna Gora

DISCLAIMER

Ovaj priručnik je pripremljen u saradnji sa **Ministarstvom ekonomskog razvoja Crne Gore i PATLIB Centrom u Crnoj Gori – IP4Innovation.**

Sadržaj publikacije ima informativni karakter i u skladu je sa važećim Zakonom o patentima Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 042/15 od 29.07.2015, 002/17 od 10.01.2017, 146/21 od 31.12.2021, 003/23 od 10.01.2023, 084/24 od 06.09.2024, 028/25 od 19.03.2025.).

Za specifične pravne i procesne savjete u vezi sa zaštitom intelektualne svojine preporučuje se konsultovanje nadležnog državnog organa za upravljanje zaštitom intelektualne svojine.

„Zaštiti pronalazak na vrijeme – stvari konkurentsku prednost i monetarnu vrijednost.“

Ovaj Priručnik je pripremljen kao praktični vodič za sve koji stvaraju nova tehnička rješenja i žele da razumiju kako funkcionise patentna zaštita u Crnoj Gori. Namijenjen je inovatorima, istraživačima, startapovima, kompanijama, razvojnim timovima, akademskoj zajednici i svima koji žele da svoje znanje i inovacije pretvore u zaštićenu i tržišno relevantnu vrijednost. Njegov cilj je da na jasan i pristupačan način približi šta se može zaštititi patentom i kako izgleda postupak zaštite u Crnoj Gori.

Zašto je ovaj priručnik važan za inovacioni ekosistem?

Patent ne štiti samo pronalazak - on štiti ulaganje, vrijeme, znanje i tržišni potencijal koji stoje iza njega. Patentna zaštita predstavlja jedan od ključnih instrumenata za pretvaranje inovativnog znanja u pravno zaštićenu, ekonomsku i razvojnu vrijednost.

Upravo zato, patentna zaštita ne treba da bude posmatrana kao formalnost, već kao dio šire inovacione i poslovne strategije.

Za svakog pronalazača najvažnije je da razumije jednu stvar:

Nije dovoljno imati dobar pronalazak. Potrebno je znati kada ga ne otkriti prerano, kako ga pravno oblikovati i na koji način ga zaštititi da bi postao stvarna konkurentska prednost.

PATENT

Šta je patent?

Patent je isključivo pravo na tehničko rješenje (proizvod, postupak, namjena/primjena ili kombinacija) koje ispunjava tri uslova:

1. **Novost** — rješenje nije ranije javno objavljeno bilo gdje u svijetu.
2. **Inventivnost** — rješenje nije očigledno stručnjaku iz oblasti.
3. **Industrijska primjenljivost** — rješenje se može proizvesti ili primijeniti.

Zašto patentirati?

- **Tržišna ekskluzivnost:** privremeni monopol na komercijalizaciju pronalaska.
- **Veća vrijednost kompanije:** patentni uvećavaju vrijednost, olakšavaju akvizicije i izlazak na tržište.
- **Prihod od licenci:** mogućnost licenciranja, franšiza i royalty prihoda.
- **Jača pregovaračka pozicija:** u partnerstvima, JV i nabavkama tehnologije.
- **Privlačenje investicija i grantova:** jasna zaštita smanjuje rizik investitora.
- **Zaštita od kopiranja i sporova:** odvratanje konkurencije i pravni osnov za postupanje.
- **PR i marketing:** „Patent pending“ i priznati patent jačaju kredibilitet i vidljivost brenda.
- **Strateški izlazak na tržište:** lakše sklapanje distribucijskih i proizvodnih ugovora.
- **Prioritet (12 mjeseci):** nakon prve prijave, podnosilac prijave ima rok od 12 mjeseci da proširi zaštitu u druge zemlje.

Šta nije patentibilno?

Naučne teorije, matematičke metode, estetske kreacije, poslovne metode i kompjuterski program (softver) „kao takav“, metode liječenja ljudi/životinja (npr. medicinski uređaji - proizvodi mogu biti patentibilni) .

Patent vs. žig vs. dizajn

- **Patent** – štiti funkcionalno/tehničko rješenje problema.
- **Žig** – štiti znak brenda (ime, logo, slogan).
- **Industrijski dizajn** – štiti izgled/oblik proizvoda.

Povjerljivost i FTO

- Detalji se ne objavljuju prije **podnošenja prijave patenta** nadležnom organu (Ugovor o povjerljivosti/NDA, interni protokoli).
- Sprovesti **FTO** (freedom to operate) pretragu da se provjeri rizik kršenja tuđih prava.
- FTO vs. patentibilnost: čak i kad je nešto patentibilno, potrebno je provjeriti da li tuđa prava stoje na putu komercijalizaciji (FTO analiza).
- Početna pretraga: Espacenet, WIPO Patentscope, Google Patents.

NACIONALNA ZAŠTITA

PATENTNI PUT U CRNOJ GORI

1. **Priprema prijave:** opis pronalaska, patentni zahtjevi, crteži (po potrebi), apstrakt; podaci o podnosiocu/pronalazaču; punomoć (ako je angažovan zastupnik).
2. **Jezik/prevod:** crnogorski jezik; ako se podnese na stranom jeziku, mora se dostaviti **ovjereni prevod na crnogorski jezik** u propisanom roku.
3. **Podnošenje:** Ministarstvu ekonomskog razvoja Crne Gore - Direkciji za intelektualnu svojinu, lično/poštom.
4. **Zastupanje stranih lica:** ako podnosilac nema sjedište/boravak u CG — potreban zastupnik ili fizička adresa za prijem u Crnoj Gori.
5. **Formalno ispitivanje:** ispitivanje uslova za priznanje patenta koji su propisani Zakonom o patentima.
6. **Objava:** što je moguće prije po isteku **18 mjeseci od datuma podnošenja** (moguća ranija objava na zahtjev podnosioca prijave, ne prije isteka **3 mjeseca** od datuma podnošenja).
7. **Odluka / upis:** datum objave prijave = datum priznanja patenta.

Gdje i kako se podnosi prijava

- **Nadležni organ:** Ministarstvo ekonomskog razvoja — Direkcija za intelektualnu svojinu.
- **Način podnošenja:** u pisanom obliku, u dva primjerka, na crnogorskom jeziku; predaja u prostorijama Direkcije ili poštom.
- **Obrasci:** Obrazac P-1 (DOCX); plus obrasci P-2...P-6 su dostupni na istoj stranici (<https://www.gov.me/clanak/patent-2>).

Šta prijava mora da sadrži?

- **P-1 (zahtjev):** Zahtjev za priznanje patenta (obrazac P-1), opis pronalaska, jedan ili više patentnih zahtjeva, nacrt na koji se pozivaju opis i zahtjevi, u odgovarajućem slučaju i apstrakt.
- **Uz prijavu se prilaže:** dokaz o uplati administrativne takse, eventualno izjava pronalazača (ako ne želi biti naveden), punomoćje (obavezno za strana lica), izjava o zajedničkom predstavniku (ako ima više podnosilaca „i prepis prijave ovjeren od nadležnog organa države članice Pariske unije ili članice STO, ako se traži pravo prvenstva“).
- **Administrativna taksa:** za podnošenje prijave patenta **50,00 € do 10 zahtjeva, a za svaki zahtjev preko 10 — 2,00 €.**

Predviđeni vremenski okvir

- 0–1 mj.: podnošenje → potvrda prijema.
- 0–3 mj.: formalna provjera.
- ~18 mj.: objava prijave (moguća i ranije, ne prije 3 mjeseca).
- Najkasnije do isteka 9. godine važenja patenta nosilac patenta mora dostaviti dokaz o patentibilnosti (ovjeren prevod na crnogorski jezik patentnog spisa patenta priznatog za isti pronalazak u postupku suštinskog ispitivanja prijave patenta, koji sprovodi državni ili međudržavni zavod u skladu sa čl. 32 PCT Ugovora ili zavod sa kojim nadležni organ ima potpisan ugovor o saradnji).
- Ako dokaz izostane → patent **prestaje po isteku 10. godine.**
- Maksimalno trajanje: **20 godina** od datuma podnošenja.

Održavanje (anuiteti)

- Administrativne takse za **3. i svaku narednu godinu.**
- **Grace period:** dodatnih **6 mjeseci** uz uvećanu taksu ako se zakasni.

MEĐUNARODNA ZAŠTITA

I EVROPSKI PATENT (EP) PREKO EPO

Šta je EP?

Evropski patent je patent priznat od strane **Evropske patentne organizacije (EPO)**, na osnovu evropske prijave patenta, u skladu sa Konvencijom o evropskom patentu. Nakon priznanja evropskog patenta pokreće se postupak validacije u naznačenim državama.

Status Crne Gore:

- Pristupanjem Evropskoj Patentnoj Konvenciji Crna Gora je postala država ugovornica Evropske patentne organizacije (EPO). Od 1.10.2022. godine evropske patentne prijave sadrže oznaku države ugovornice Crne Gore.
- Nakon objavljivanja podataka o priznanju evropskog patenta u EPO, nosilac patenta sprovodi **postupak validacije** da bi patent imao pravno dejstvo u Crnoj Gori.

Jezici i prevodi (nakon odobrenja):

- Službeni jezici EPO: **EN/DE/FR** (prijava i postupak vode se na jednom od njih).
- **Od 1.8.2025. u Crnoj Gori je na snazi Londonski sporazum/London Agreement** (manje prevoda - **niži trošak i brži rok** validacije u Crnoj Gori).
  - o **Prevod ZAHTEVA na crnogorski,**
  - o **Specifikacija (opis i crteži) na engleskom** (ako je grant na ENG, ili se dostavlja prevod na ENG),
  - o **Nacionalne takse/anuiteti po nacionalnim pravilima.**
  - o **Anuiteti – takse održavanja se plaćaju nadležnom organu za godine koje slijede nakon godine u kojoj je objavljen podatak evropskog patenta, u skladu sa nacionalnim propisima.**

Postupak za priznanje evropskog patenta „u 5 koraka“:

1. Podnešena EP prijava (EN/DE/FR) sa uplaćenim taksama.
2. Pretraga i izvještaj o tehnološkom statusu (EPO).
3. Objava ~ 18 mjeseci od prvog podnošenja/prava prvenstva.
4. Suštinsko ispitivanje.
5. Priznanje evropskog patenta – obavještenje o priznanju patenta u Evropskom patentnom glasniku i proces validacije u naznačenim državama.

Održavanje:

- Do priznanja evropskog patenta takse održavanja se plaćaju Evropskoj patentnoj organizaciji.
- Nakon objave priznanja evropskog patenta – takse održavanja se plaćaju državama u kojima je pokrenut postupak validacije, za godine koje slijede nakon godine u kojoj je objavljen podatak o priznanju evropskog patenta, u skladu sa nacionalnim propisima, da bi patent ostao na snazi.

Kada se bira EP?

- Ako je **evropsko tržište primarno** (EU/UK/CH/NO/... + CG).
- Ako se **želi sprovesti jedan postupak ispitivanja** visokog kvaliteta, nakon čega slijedi **selektivna validacija** po zemljama.

II PCT — „MEĐUNARODNA“ (GLOBALNA) PRIJAVA PREKO WIPO

Šta je PCT?

WIPO (Svjetska organizacija za intelektualnu svojinu) administrira međunarodne sisteme i alate za zaštitu intelektualne svojine. Za patente je to **PCT (Patent Cooperation Treaty)**. PCT - sistem podnošenja međunarodne prijave koji je propisan Ugovorom o saradnji u oblasti patenata i omogućava **jednom prijavom** da se **rezerviše pravo** da se kasnije uđe u **nacionalne/regionalne faze u više od 150 zemalja/regija** (npr. EP/EPO, US, CN, JP...).

PCT sistem nije sistem priznanja patenta, ne dobija se „svjetski patent“, već predstavlja sistem podnošenja prijave koji omogućava **odlaganje odluke o izboru država, centralizovanu pretragu**, zajedničku objavu i opciono, dodatno međunarodno ispitivanje.

WIPO (PCT) = međunarodna prijava + pretraga + objava
→ nema automatskih prava.

Predviđeni vremenski okvir za PCT:

1. **Podnošenje PCT** (najčešće na engleskom jeziku preko ePCT).
2. **Međunarodna pretraga** i Izvještaj o pretrazi (ISR) + pisano mišljenje (Written Opinion of the International Searching Authority - WOISA).
3. **Objava ~18 mjeseci** od prvenstva (kao i kod EP).
4. **Opcija:** dodatno međunarodno ispitivanje (tzv. **Chapter II**) radi bolje „ovjere“ prije ulaska u zemlje.
5. **Ulazak u nacionalne/regionalne faze ~ 30/31 mjesec** od prvenstva (za EP je **31 mjesec**). U ovom koraku se bira lokacija zaštite: EP (i CG), US, CN, itd.

Veza sa Crnom Gorom:

- Ako se preko PCT **uđe u EP fazu**, taj EP se može **validirati u CG**.
- Praktično: PCT daje **vrijeme i informaciju** (pretraga, mišljenje) za potrebe odluke **u kojim zemljama** će se nastaviti zaštita.

Kada birati PCT?

- Ako se planira zaštita na **više tržišta van Evrope** ili **se traže partneri/investicije**.
- **Potrebno je dodatno vrijeme** (do 30/31 mj.) za odluku i budžet.
- Za dobijanje **centralizovanog izvještaja o patentibilnosti**, koji se može iskoristiti pri daljem EP/US/CN postupku.

KOMERCIJALIZACIJA I IPR

Zaštita pronalaska ne završava se podnošenjem prijave. Naprotiv, tek tada počinje važna faza upravljanja pravima intelektualne svojine i njihove tržišne valorizacije. U toj fazi korisno je jasno komunicirati sledeće:

- Da je zaštita pokrenuta, na primjer kroz oznaku „**Patent pending**“, posebno prema investitorima, partnerima i medijima.
- Razmišljati o **modelima komercijalizacije**, kao što su licenciranje, osnivanje **spin-off** kompanije, **Joint Venture** aranžmani i druga strateška partnerstva, u zavisnosti od prirode inovacije i poslovnih ciljeva.
- Patentnu zaštitu treba **posmatrati kao dio šire IP strategije**, zbog čega je važno **uskладiti je i sa drugim oblicima zaštite**, naročito **sa žigom**, industrijskim dizajnom, autorskim pravom i poslovnom tajnom, kada je to primjenjivo.

PRAKTIČNI SAVJETI

Uspješna patentna zaštita počinje mnogo prije same prijave. Dobar rezultat najčešće zavisi od pravovremenog planiranja, pravilnog čuvanja povjerljivosti, jasnog definisanja pronalaska i usklađivanja tehničkih, pravnih i poslovnih koraka.

~ **Ne otkrivati pronalazak prije prijave**

Prije podnošenja prijave, treba biti oprezan sa objavljivanjem, prezentovanjem i dijeljenjem tehničkih detalja.

Prije podnošenja prijave, važno je izbjegavati javno otkrivanje tehničkog rješenja kroz sajt, društvene mreže, sajmove, konferencije, stručne radove, promotivne materijale ili razgovore sa partnerima bez odgovarajuće zaštite povjerljivosti.

Pravovremeno čuvanje povjerljivosti pomaže da se sačuva novost pronalaska, koja je jedan od osnovnih uslova za patentnu zaštitu.

~ **Jasno definisati tehničko rješenje**

Patentna zaštita se ne zasniva na opštoj ideji, već na konkretno opisanom tehničkom rješenju. Zato je važno da pronalazak bude dovoljno jasno predstavljen: koji problem rješava, na koji način funkcioniše i po čemu se razlikuje od postojećih rješenja.

~ **Voditi urednu razvojnu evidenciju**

Čuvati skice, tehničke nacрте, radne verzije, laboratorijske bilješke, prototipe, testiranja i komunikaciju koja može pokazati razvojni put pronalaska.

~ **Pravovremena zaštita**

Patentnu strategiju je najbolje kreirati u ranoj fazi razvoja, prije prezentacija, pregovora, objava ili izlaska na tržište. Rano planiranje daje više prostora za donošenje dobrih odluka i smanjuje rizik da se mogućnost zaštite oslabi ili izgubi.

~ **Uređeni odnosi između svih učesnika**

Kada na pronalasku radi više lica, ili kada nastaje u okviru kompanije, univerziteta, istraživačkog projekta ili startapa, važno je unaprijed urediti pitanja ko je pronalazač, ko je nosilac prava i ko odlučuje o podnošenju prijave i budućem korišćenju pronalaska.

~ **Razmišljati strateški, ne samo formalno**

Patent nije cilj sam po sebi. Važno je procijeniti da li patentiranje ima poslovni smisao, da li jača pregovaračku poziciju i da li donosi realnu konkurentsku prednost.

~ **Razmišljati o pravom obliku zaštite**

Nije svaka inovacija nužno pitanje patenta. U nekim situacijama prikladniji mogu biti drugi oblici zaštite, poput poslovne tajne, žiga, industrijskog dizajna ili autorskog prava. Zato je korisno na početku procijeniti koji mehanizam najbolje odgovara prirodi konkretnog rezultata.

~ **Provjeriti tehnološki status**

Prije ulaska u postupak zaštite, potrebno je provjeriti da li slična rješenja već postoje. To pomaže da se realnije sagleda novost i potencijal pronalaska.

~ **Razmišljati unaprijed o tržištima**

Ako postoji ambicija izlaska na strana tržišta, dobro je rano razmotriti i teritorijalni obim zaštite. Patentna zaštita je teritorijalna, pa blagovremeno planiranje može biti ključno za budući razvoj, investicije i komercijalizaciju.

KLJUČNE SMJERNICE

I. KONTROLNA LISTA (CHECKLIST) PRIJE PODNOŠENJA

- ☐ Problem i rješenje jasno definisani; tehnički efekti istaknuti.
- ☐ Skice/crteži sa referencama; oblici izvođenja (embodimenti).
- ☐ Predlog nezavisnih i zavisnih zahtjeva.
- ☐ FTO pretraga (Espacenet/Patentscope/Google Patents).
- ☐ Strategija izbora tržišta: CG → EP → PCT (ili obrnuto).
- ☐ PR i monetizacija (licence, grantovi, partnerstva).

II. ŠTA TREBA DA URADE RAZLIČITI AKTERI

Inovator / pronalazač

- sačuvati povjerljivost pronalaska prije prijave
- voditi evidenciju o razvoju rješenja
- jasno opisati tehnički problem i rješenje
- na vrijeme procijeniti da li pronalazak ispunjava osnovne uslove za patentnu zaštitu
- ne objavljivati tehničke detalje prije podnošenja prijave

Startup

- u ranoj fazi provjeriti da li je inovacija kandidat za patentnu zaštitu ili drugi oblik zaštite
- urediti prava između osnivača, zaposlenih i saradnika
- povezati patentnu/IP strategiju sa planom razvoja proizvoda i izlaska na tržište
- razmotriti i međunarodnu zaštitu, ako je planirano širenje

Kompanija

- uspostaviti interne procedure za prijavu i zaštitu inovacija
- ugovorima jasno urediti ko je pronalazač, a ko nosilac prava
- procijeniti da li patentiranje ima poslovni i tržišni smisao
- voditi računa o rokovima, troškovima i teritorijalnom obimu zaštite

Istraživač / univerzitet / istraživačka organizacija

- prije objavljivanja rada procijeniti da li postoji patentni potencijal
- uskladiti naučnu objavu i zaštitu pronalaska
- urediti odnose između istraživača, ustanove i partnera na projektu
- obezbijediti da rezultati istraživanja ne budu prerano javno otkriveni

Investitor / partner / inkubator

- provjeriti da li je status prava na pronalazak jasno uređen
- sagledati da li postoji prijava, plan zaštite ili potencijal za zaštitu
- obratiti pažnju na to da li je pronalazak već objavljen
- procijeniti da li zaštita podržava održivu tržišnu prednost

III. EP ili PCT

- **Evropski fokus + sigurnost da želite EU/UK/... zaštitu:** podnosi se EP prijava (može i direktno, ili prvo nacionalna zaštita, a zatim u 12. mj. EP).
- **Globalna ambicija + potrebno dodatno vrijeme:** podnosi se **PCT prijava**, a zatim se u **31. mjesecu** odlučuje (EP + druge države).
- **Kompromis:** prvo **nacionalna procedura/CG** ili EP, zatim se u **12. mjesecu** podnese **PCT** (prioritet prve prijave), čime se „zaključava“ datum i dobija vrijeme za konačnu odluku o zemljama od interesa - 30/31 mjesec.

Dokumenti, jezici i praktični savjeti

- **Jezik dokumentacije:** za EP i PCT (se preporučuje) **engleski jezik** (London Agreement).
- **Kvalitet zahtjeva:** dobro napisana **nezavisna + zavisne** varijante, pokrivene **alternativne verzije** (embodimenti) i **tehnički efekti** – to je presudno i za EP i za PCT.
- **Objava prije prijave = rizik:** povjerljivost (NDA), interni protokoli, **FTO** analiza prije izlaska na tržište.
- **Budžet:** planirati takse (podnošenje, pretraga, ispitivanje, objava, odobrenje), prevode (EP poslije 1.8.2025. – **samo zahtjevi na crnogorski jezik**), **nacionalni anuiteti**.
- **Poslije odobrenja EP: validacija** u zemljama koje su od značaja, jer

patent **nema pravno dejstvo** u tim državama (u Crnoj Gori — prevod **zahtjeva** + takse).

Rokovi:

- o **12 mjeseci** (prioritet) od prve prijave → prozor za EP/PCT.
- o **~18 mjeseci** → objava (i EP i PCT).
- o **31. mjesec** → ulazak u EP fazu iz PCT-a.
- o U CG: **dokaz patentibilnosti do kraja 9. godine** (u suprotnom prestanak posle 10. godine).

KORISNE INFORMACIJE/KONTAKTI

CRNA GORA

Ministarstvo ekonomskog razvoja

Direkcija za intelektualnu svojinu

Rimski trg 46 / Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 147, 81000 Podgorica

Tel.: +382 20 234 592

Vlada Crne Gore – Patent (informacije, zakon, obrasci)

<https://www.gov.me/clanak/patent>

EVROPA

Evropska patentna organizacija (EPO)

Centrala: Minhen, Njemačka

Podnošenje prijava (Online Filing 2.0)

<https://www.epo.org/en/applying/myepo-services/file-with-us>

Online Filing (OLF 2.0) – servis stranica

<https://www.epo.org/en/applying/myepo-services/file-with-us/online-filing>

HelpDesk / Korisnička podrška

<https://www.epo.org/en/service-support/contact-us>

SVIJET

WIPO – PCT sistem

Ženeva, Švajcarska

Podnošenje prijava (PCT / ePCT)

ePCT portal: <https://pct.wipo.int/ePCT/about-epct.xhtml>

Kako podnijeti PCT prijavu

<https://www.wipo.int/en/web/pct-system/filing/index>

HelpDesk / Podrška

PCT eServices Help Desk:

<https://www3.wipo.int/contact/en/area.jsp?area=epct>

PCT Infoline (opšta pitanja)

<https://www.wipo.int/en/web/pct-system/infoline>

NAUČNO TEHNOLOŠKI PARK
Crne Gore

